

بازرگانی و پیشه‌سازی

2022-8-10

رۆژنامه‌یه‌کی ئابورییه ژووری بازرگانی و پیشه‌سازی سلیمانی بڵاویده کاتهوه | ژماره 17

<http://www.sulcci.com>

ریکلام

بۆ به‌کام چار له سلیمانی
مۆدێرنترین برۆژهی ئیستێجیلۆن
0770 727 7070
چوێ زانی سهرجانی نه‌هه‌ست ده‌گه‌ن سلیمانی

کارگه‌کانی دروستکردنی پاکه‌ره‌وه نیگه‌رانن « 11	کیپرکی دراوه‌کان « 12	شا: به‌ده‌ست کۆمه‌لیک کیشه‌وه ده‌نالینین « 5	چیاو: بیر له‌داخستنی ده‌که‌ینه‌وه « 4
--	--	---	--

پێویستمان به‌گه‌رانه‌وه بۆ گه‌نمی خۆمالی و نانی کورده‌واریه « 8

سلیمانی گه‌وره‌ترین شاری پیشه‌سازی عیراقه‌و به‌رپه‌راییه‌کی گشتی پێویسته « 3

کیشه‌کانی کهرتی پیشه‌سازی:
 نه‌پوونی کاره‌پاو گرانی
 نرخێ کاره‌پاو سوته‌مه‌نی،
 ژۆری گومرگو باج، نه‌پوونی
 ناوچه‌ی پیشه‌سازی،
 نه‌پاراستنی به‌ره‌مه‌ی ناوخوا،
 رۆتینی کارگیریی، لاوازی
 سیسته‌می بانکی و بیمه‌..

گیشەکانی گەنمی ناوخۆو ریگە چاره‌کانی

گفتوگۆی لایەنە پەيوەندیاره‌کان لەژووری بازرگانی و پیشه‌سازی سلیمانی

گەشە کشتوكالو شیوازی گەنم چاندرن پیوستی بەپەیرهو کردنی شیوازیکی زانستی و سەردەمیانه‌یه

ئا: وەسفی خەلیل

وشكەسالی تا ئیستا سەرکەوتوو نەبووه .

داوی دوو قەبرانیی خۆراکی جیهانی لەئەنجامی بلۆیوئەوی ئەخۆفسی كۆرێناو چەنگی ئێوان روسیاو ئوكرائینااو لەروانگەیی هەستکردن بە بەرپرسیاریی مۆلۆدی، ژورری بازرگانو پیشەسازی سلیمانی كۆبوونەوه‌پەکی تاییەت بەگەنمی ناوخی سان کرد .

كۆبوونەوه‌كە بەئامادەبوونی چەن‌دین لایەنی پەيوەندیدار سان كرا، وەك ئەندامی لیژنەى ئابوری لەئەنجومەنى نوێتەرانی عێراقو نوێنەری وەزارەتى كشتوكالو وەزارەتى بازرگانىو پیشەسازىو نوێنەرى ئەنجومەنى پارێزگای سلیمانی، بەرپۆهەبەری دروستكراوی دانەوێڵسە، بەرپۆهەبەری چاودێرى بازرگانى سلیمانیو جوتیارىكى نمونەیی بواری گەنم دكتورىك لەكۆلیژی كشتوكالی زانكۆی سلیمانی، خاوەن دوو كۆمپانیسای دروست کردنى ئارەبو بەرپۆهەبەری سالیۆی سلیمانیو چەند جوتیارىكى نمونەییو شارەزا .

سەر‌تا سیروان محەمەد، سەرۆكى ژورری بازرگانىو پیشەسازى بەخیرھاتنى میوانسەكان كرا، داوی ئەوێ ئەجندەى كۆبوونەوه‌كە خراپەو كە بریتی بوو لەدوو تەرەه، كوالیتی گەنمی ناوخۆ (بڕشتو) بەپێزى و چۆنیەتى بەبازار كۆردنى . ئەمەى خوارەوه پوختەى كۆبوونەوه‌كەى:

لەتەرەى بەكەم دكتور عیماذ مەحمود غالب تیشكى خستە سەر جۆرى ئەو بنەتوانە كە لەلایەن جوتیارانى كوردستان بەكاردەیت، بەنیگەرانپۆهە باسی ئەوگەجاندنى ئەو بنەتوانەى كەرد لەبەرئەوێ بەبى ئاگارداری لایەنە پەيوەندیاره‌كان دێتە كوردستان، بى ئەوێ بەتاقیكردنەوێ توێژینەودا تێپەڕین دەگاتە دەستى جوتیاران . ئەمەش بوونە مایەى ئەوێ كوالیتی گەنمەكە باش نەبێتو بڕشتى كەم بێت . باسییەى لەو كۆرە ئێوان خاوەن چەند جۆرىك بنەتۆرى دروستكراوی خۆیان، بەلام لەبەرئەوێ هەمەهنگى نیە لەئێوان كۆلیژەگەیان وەزارەتى كشتوكال، بۆیە تا ئیستا كارى لەسەر نەكراو . هەرۆها باسی لەكەمكۆرى لەپیداوستی زیادکردنى بەرھەم كۆرد، وەكو ئامێرى پیشكەوتوو نەبوونی ریتمایى بۆ جوتیاران .

شیخ عمر، بازرگانى ئارەبو خاوەن كارگەى ئارەبو، باسی گۆرقتەكانى هاورەدکردنى پیداووستی كشتوكالی كۆرد، كە واكێدوێ كارگەرى خراپى لەسەر سیرى بەرھەمئێنانو كوالیتی گەنمەكەش هەبێت .

حسین محەمەد كەرىم، بەرپۆهەبەرى گشتى كشتوكال لەو‌زارەت باسی لەدەستپێشخەرى وەزارەت كۆرد سەبارەت بەدانانى پلانىك بۆ وەرگرتنى ئەو گەنمە زیادەپەى لەلایەن وەزارەتى كشتوكالی عێراق وەرنەگێرا، بۆ ئەوێ لەنى دوو كۆمپانیای ناوخۆ وەرگێرێ . باسی لەو‌ش كۆرد بۆ دروستكردنى ئارەبو بۆ پیشەسازىی كۆردنى بەشیوێەك كار كۆرێت تا جوتیارانسان زەرەمەند نەبن، هەرچەندە ئەم پڕۆسەى بەهێزى

نەوزاد شیخ كامیل، بەرپۆهەبەرى گشتى لەو‌زارەتى بازرگانى تیشكى خستە سەر پەيوەندى ئێوان وەزارەتى بازرگانى هەرێسو عێراقو رایگەیانسد ئێوان تەنها بەرنامەى وەزارەتى بازرگانى عێراق جێبەجێ دەكەن سەبارەت بەو‌ەرگرتنى گەنمى جوتیاران بەسێرو جۆرى گەنم و نرخی پلەكانسى . ئامازەى بەو‌وش كۆرد لەبەر كەمى بەرھەمى ئەمسال، پێشنىاری ئەوێ دەكەن گەنم لەدەرەوه هاورەد بكوێت لەلایەن كەرتى تاییەت و لەكارگەكانى خۆمان بكریتە ئارە .

جوتیارى نمونەیی شیخ جەمال لەچەند روویەكەوه سكالای خۆى ئاراستەى لایەنە پەيوەندیاره‌كان كۆرد، بەتاییەت لەووی جۆرى بنەتۆرى ریتمایى نەكۆردنى جوتیاران بسۆ چۆنیەتى ئیدارەدانى كۆلگەكەى . باسییى لەخراپى گەنمى ناوخۆ كۆرد لەووی بى پێزىو جەختى كۆرد لەووی بنەتۆرى گەنمى دەرەوه بى كەلكە . ئامازەى بوەش كۆرد گەنمى خۆمان ژۆ ئەدوریتەوه ئەمە ئەبیتە هوێ خراپى ئارەكەى .

نەسرین محەمەد، بەرپۆهەبەرى دروستكراوی دانەوێڵسە زیاتر باسی لەخراپى ئەو گەنمە كۆرد كە وەریدەكۆرن، بەوپیەسى رێژەى گۆتینیى ژور ئەمە، ئەم گەنمە بەریتمایى وەزارەتى بازرگانى عێراق وەردەگێرێ . دوپاتى كۆردە ئەو گەنمەى وەریدەكۆرن بەسەوزى وەردەگێرێ، ئەمەیش كیشە بسۆ ئارەكەى دروست ئەكات، لەكاتێكدا بۆ ئەوێ گەنمى خۆمان بەكاربێت دەبێت ئەو 7.6٪ تێكەل بكوێت لەگەل گەنمى دەرەوه تا گۆتینیى بەرز بێت . ژۆر گەلی لەو‌زارەتى بازرگانى ئارەبەندى كۆرد لەبەر پشكۆی خستنى داواكارى هاولاتیان، داوایشكۆرد نوێتەرانى كوردستان لەبەغدا كار بكەن لەسەر چارەسەر كۆردى بەتاییەى لەو كۆرە ئێوان خاوەن چەند بازرگانى عێراق گەنمى دەرەوه هاورەد بكەن لەئاشكەئامان بكریتە ئارە، جەختیشى كۆرد لەسەر ئەوێ زیاتر لە 4٪ دیتو ئامازەى بە پۆیوستى چاودێرى كۆردنى ئاردى هاورەد كۆرد .

رێسوار ئەحمەد، ئەندامسى لیژنەى كشتوكالی ئەنجومەنى پارێزگا باسی لەپێكەپێنانى لیژنەىك كۆرد لەسەر ئاستى پارێزگای سلیمانی بەمەپەستى بىشكینى كوالیتی ئاردى هاورەد كە ژۆر جار باسى ئەوێ ئەكۆرێ مادەى زەھراوى تێدا بەكارهێنراوه، بەلام ئیستا تاقیگەىكى باووپێكراوى بۆلایەنیان پەیدا نەكۆردووو باسى ئەوێ ئەكۆرێ مادەى زەھراوى تێدا كاره ئەنجام ئەدەنو بۆیان دەرەدەكوێ راستىو دروستى ئەو قەسەى، ئەو كاتە كامەران ویرا، بەرپۆهەبەرى سالیۆی سلیمانی جەختى لەسەر ئەوێ كۆرد بەرپرسیاریەتى كیشەى دابین كۆردنى ئارە لەسەر حكومەتە . هەرۆها ئامازەى كۆرد بەوێ گەنمى ناوخۆ كیشەى نیو

لەكوالیتیى گەنمی ناوخۆ داوه .

زیادەكە بكردیتو لەسابلۆكانى باشور رادەست بكریت . لەلایەكى ترەوه گرنگى دا بەئاردى ناوخۆ بۆ ئەوێ هانا نەبەین بۆ هاورەد كۆردنى ئارەى دەرەكى، ئەویش بەخستتەگەرى كارگەكانسى ئاشى ناوخۆ . هەرۆها ئامازەى بەنزى كوالیتیى بەرھەمى ناوخۆ كۆرد، ئەویشى گەرانسەدوه بۆ كەمترخەمسى جوتیارى خۆمانو داوى كۆرد گەشە بەھوشاریى كشتوكالی لەناو جوتیاران بدریت لەلایەن فەرمانگەكانى وەزارەتى كشتوكالەوه . هەرۆها داوى دابەش كۆردنى دەرمانى كۆرو سێو كیسەلى كۆرد بۆ رێگە كۆرن لەم ئەخۆشیاى كە زیناتیكى گەورەى

١/ دابینكۆردنى بنەتۆرى گونجاو لەگەل كەشى خۆمان .
٢/ هەمەهەنگسى ئێوان وەزارەتى كشتوكالو زانكوكان بەمەپەستى سسودوەرگرتن لەو بنەتۆرى لەلایەن توێژەرانى زانكۆ بەرھەمدەهێنریت .
٣/ ریتمایكۆردنى جوتیاران بسۆ بەرپۆهەكۆردنى رێگە زانستەپەكان لەچاندنى گەنم بەمەستى زیادكۆردنى بڕشتى بەرھەمەكەیان .
٤/ دانانسى رێگەچارەى گونجاو بۆ بەبازاركۆردنى گەنمى ناوخۆ .
٥/ بەرزكۆردنەوێ ئاستى كوالیتیى بەرھەمى ناوخۆ لەنى بەرزكۆردنەوێ رێژەى گیلوتینەكەى بۆ ئەوێ لەكانى دابەش كۆردن ئاردى بایەمى بەسەر هاولاتیى بۆ پۆیوستى وۆژانەى خۆى بەكارهێنیت نەك وەكو ئالیك .
٦/ بەمەپەستى بەدەستپێنانى گەنمى پلە پەك حكومەت نرخی بەرزترى بۆ دیاریكات بۆھاندانى جوتیاران .
٧/ حكومەت سالاڤتو لەكاتى خۆیدا قزكەرى كۆرپو سسۆ كیسەلە دابەش جوتیارى خۆمان دابین بكریت لەوێ دیاریكات بۆھاندانى جوتیاران .
٨/ هەولیدیریت لەرێسى نوێتەرانى كوردستان لەبەغدا هەمەهەنگى باشتر دروست بكریت لەئێوان بەرپۆهەبەرایەتى دروستكراوی گەنم لەكۆردستان لەگەل وەزارەتى كشتوكالیى حكومەتى ناوهند .
٩/ لەبەر وشكەسالى بەرھەمى گەنمى

ئەمسال كەم بوو، پێشنىار كۆرد رێگە بدریت گەنم لەدەرەوه لەلایەن كەرتى تاییەت هاورەد بكریت، ئارە هاورەد نەكۆرت بۆ زیاتر دلنیاوون لەجۆرى ئارەكە لەووی تەندروستپۆهە .
١٠/ لیژنەپەك بۆ پشكینى بنەتۆرى پێكەپێنریت بەمەپەستى پشكینى بنەتۆرى كە ئەم لیژنەپە لەهەولیدرەپە، بەلام لەسلیمانى نییە .
١١/ بەسەرپەرشتى وەزارەتى كشتوكال هەولیدیریت جگە لەو دوو كۆمپانیای رێگە پیدراوێ بۆ سسودوەرگرتن لەگەنمى ناوخۆ، كۆمپانیكانى تر سوود وەرگێرن چ لەوەرگرتنى گەنمى ناوخۆ بان هاورەد كۆردنى لەكاتى كەمبوونى گەنمى ناوخۆ .
١٢/ رێگەچارە بدۆزیتەوه بسۆ دابینكۆردنى پەینى كیمیاوى بەنرخى گونجاو یان داوا بكریت پشكى بدریت بەكۆمپانیایەكى دیاریكراو، تا كۆمپانیایى دروستكۆردنێكى پەینى كیمیاوى پارێزگای بەسەر .
١٣/ رێگەبدریت كۆپكۆرن دروست بكریت لەئێوان ئەو كۆمپانیانەى پەیین لەدەرەوه دەهێنن نەك تەنها رێگە بەریت بەكۆمپانیایەكى دیاریكراو، تا بەو شیوێە نرخی پەیین هەرزان بێت .
١٤/ داواكرا بەوردى لایەنە بەشداریبووگەنمى كۆبوونەوه‌كە لەداوى كۆبوونەوه‌كە هەرپەكە راو بۆچوو سەرئى خۆى بنوسیت بۆ بەدواداچوون لەچارەسەر كۆردنى كیشەكانى گەنمى ناوخۆ .

گرنگترین راسپاردەکانی كۆبوونەوێ تاییەت بەگۆرقتەكانى گەنمی ناوخۆ

دوو كارگە دەرگا بەرھەم دەھيئەن و ھەناردەى ولاتانى عەرەبى دەكەن

ئا: زىيان محەمەد

بەشئوھەيكى كوالىتى بەرزو گونجاو كە گزىنتى پىنچ سالى ھەيە .

ئامازەى بەھەشدا كارگەكەيان تونابوھتەى، بەردەوام لەھەولداين بۆ بەرھەم پىش بردنى نەخسرو كوالىتى بەرز كە تا ئىستا بەرھەمەكانيان گلەيبان لەسەر نەبووھە لەلایەن ھاولاتيانو خواھنكاران كۆمپانیاكانەوھ پىشوازی باشى لەسەرە، ھەر ئەمەش وایكردوھە ھەناردەكردنمان بەشئوھەيكى كوالىتى بەرز بۆ ولاتانى عەرەبى بەردەوام بێت .

ئامازەى دەستكەوتنى بەرھەمە پىشەسازى راگەياند "كارگەى رېتەر پەسول بۆ دروستكردنى دەرگاى كۆمپوزىت لەسالى (۲۰۱۴)وھ دامەزراوھ لەسنورى ئىدارەى راپەرسەن لەرانە بەردەوام كار دەكاتو تونابوھتەى باش بەرھەم ھيئەن بەشئوھەيكى باش ئەنجام بەھەن ."

ئاشىگەياند "لەكارگەكەماندا دەرگاى پلاستىك بەرھەم دەھيئەن بېجگە لەدەرگا فوومو چوارچىوھەى دەرگا كەسى دەرگا پەنالو پلاستىكىو دروست دەكەينو بۆ ھەموو عىراقو كەنداو سەئودىو كويتوعمان و الاردنو ميسرو ئىمارات ھەناردەى دەكەين

كارەكانمان ئەك رېگيمان لىبكات، كە لەئىستادا حكومەت لەجياتى ھاوكارى نەھيئەت لەجياتى ئەوھى ھاوكارى كارگەكان بكات، بەمەش ئىمە ناتوانين بگەينەوھ تا كىرېكى بگەين لەگەل بەرھەمەى ولاتانى دىكە، بەمەش ھاولاتيان لەرھى كوالىتى باشوھە توشى زيان دەھن ."

داوش دەكەن حكومەتى ھەرىم كار بكات بۆ كەمكردنەوھى رۆتەن لەفەرمانگە حكومەكانو بەخشىنى ۱۰۰٪ بۆ پىداويستەكانى كارگەكانيان كاتىك ھاوردەى دەكەين .

توانا محەمەد، خواھنەى كارگەى سامرەند بۆ دروستكردنى دەرگا لەرانە بەرھەمەى بازگانو پىشەسازى راگەياند "كارگەى سامرەند بۆ دروستكردنى دەرگاى كۆمپوزىت ۲۰۱۸ دامەزراوھ، دەرگاى كۆمپوزىت كە پىكھاتوھە لەتەختەو پلاستىك ،نەھسا دەرگا دروست دەكەينو بۆ ساغكردنەوھى پشت بەھەموو عىراقو دەبەستەن لەگەلدا كۆھىتو سەئودىو

دوو كارگەكانى دروستكردنى پاككەرەوھ نىگەرەنن لەسەر لا بردنى گومرگ لەسەر بەرھەمى ھاوردە

دوو

ئوردنو دەرگاكانمان لەرھى كوالىتىوھە كىرېكى بەرھەمى ھاوردەكراو دەكات لەرھى دىزاینەوھ پىشەنكەينو گزىنى تەواو پىدەدەھن، ھاولاتيان بەرھەمى ئىمەيان زۆر بەدەھەم لەرھى كوالىتى ھەم دەرگاكان لەسەر پىوھەرى خۆيان دروست دەكړت ."

راشىگەياند "بۆ دروستكردنى دەرگاكان بەرھەمى سەرەتايى لەتوركيانو ئىزانو چىنو ئىتالىا دەھيئەن كە دەتوانين پىداويستى بازارى پى پر بگەينەوھ لەناو كارگە دەرفەت بۆ ۲۰ كەس رەخساوھ رۆژانە كار دەكەنو سودمەندن لەكارگەكەمان ."

ئەوھش روونەكاتەوھ حكومەت تا ئىستا وەكو پىويست بەدەم داواكارەكانيانەوھ نەچوھە لەزۆر پوھە گومرگو داخلى بوونى بەرھەمى دەرەكسى رايى كزىنى كاروبارى كارگە لەرۆتەنات ئەمە بۆتە ھۆى دروست نەبوونى دلئايى لەسەر گزىكيدان كارگە نىگەرەنن لەرھى حكومەت وەك پىويست ھاوكارىيان ناكاتو پىوھى چەندىن كىشە بوھتەوھ .

ئا: زىيان محەمەد

لەھەرىمى كوردستان ئامازەى بەرچاھ لەكارگەى بەرھەمەكانى پاككەرەوھى (شەل) كار دەكەنو بەرھەمەكانيان بەچەندىن جۆرى كوالىتى لەبازارەكاندا دەفرۆشەن تونابوھتەى بازارەكانى ناوخر پر بگەنەوھ ھەناردەكسى بگەن بۆ خاويى عىراق، لەئىستادا ئەو خاويى كارگە نىگەرەنن لەرھى حكومەت وەك پىويست ھاوكارىيان ناكاتو پىوھى چەندىن كىشە بوھتەوھ .

ئاكۆ عەبدولرەحمان، خاويى بەكېكە لەكارگەكانى بەرھەمەكانى پاككەرەوھ لەشارى سلئمانى بەرھەمەى بازگانو پىشەسازى راگەياند "لەسەرەتادا ئىمە كارمان ھاوردە كزىنى پاككەرەوھ بسو لەولاتانى دراوسىو ئوروپا، دواتر كارگەمان ھيئەو لەكوردستان دەستمانكرد بە بەرھەم ھيئەن، لەسەرەتوھ حكومەت ھاوكارىمان بوو لەماندان بۆ كاركردن، بەلام ئىستا شتەكان زۆرگراونو مەترسى لەسەر كار كردنمان ھەيو ترسى داخستى كارگەكانمان ھەيە ."

راشىگەياند "لەسالى ۲۰۱۸حكومەت راگەياند پىشئوانى لەبەرھەمى ناوخر دەكەين، لەكاتەدا كەتر لە ۲۰ كارگەى پاككەرەوھ ھەيو، بەلام تا سالى ۲۰۲۲ زياتر لە ۶۵ كارگە دروستكار لەكارگەى چوكو گورە، لەسەر ئەو بەلئەنى حكومەت بۆ بەرھەم ھيئەنى پاككەرەوھ، كە بپارەكە بۆ چوار سال بوو، لەگەل تەواوبوونى گومرگ لەسەر ھاوردەكردن كەم كراوھتەو، لەكاتىكدا حكومەتى عىراق تا ئىستا گومرگى لەسەر ھاوردە كزىنى پاككەرەوھ لانەبردوھ، بەلام حكومەتى ھەرىم لە ۲۰۲۲/۶/۱ گومرگى لەسەر ھاوردەكردنى پاككەرەوھ دابەزانندوھ، لەبەرامبەردا گومرگى

لەسەر ھاوردەكردنى كەرەسەى خاويى بۆ كارگەكانى پاككەرەوھ كە پىوستمانەو لەناوخرۆدا نىھ زىاد كزىوھ، بۆ نمونە كلۆر لەئىزان تۆنك بە ۵۰ نۆلار دەكزىن تا دەھيئەن بۆ كوردستان ۲۲۰نۆلار لەسەرمانە، بەگومرگى خەيالىو مادەى ئلسى ئىللە لەئىزان بە ۱۵ نۆلارە، تا دەكاتە سلئمانى ۳۰۰ نۆلار دەكەوتت لەسەرمان بەھۆى گومرگ كزىنەوھ، بەلام بەرھەمى ئامادەكراو كە دىت گومرگيان ھەرزان كراوھ ."

خاويى ئەم كارگەى ئامازە بەوھش دەكات ھەر كارگەىك لەناوخرۆدا لە ۱۰ كەس تا ۱۰۰ كەس كاريسان تىدا دەكات گەر بەم شئوھەى بەكزىن، بەھەزاران خىزان بىكار دەھن، ئاكۆ ونى ئەو بەرھەمانەى دىتە ناوھە ھەندىكيان براندنو بەرھەمى باشن كە ئىمەش دەتوانىن كىرېكيان بگەين، لەگەل ئەوھشدا ھەندىك بەرھەم دىت كوالىتياش باش نىيو بازارى بەرھەمە ناوخرۆبەكان تىكەدات، ئەوھش ئىمەى ناچار كزىدوھ وەك ئەو كوالىتياھ بەرھەم بەھيئەن تا كىرېكيان بگەين، ئەمەش بۆ ھاولاتيان باش نىيو، بەلام ئىمە ناچارىن ئەوھ بەگەين چونكە حكومەت ھاوكارىمان نى ."

دەريارەى گرانبى نرخی كارەباش ونى "كارەبا لەسەر خاويى كارگەكان بازگانىيەو مانگانە پارەىكى زۆرمان بۆ دىتەوھ، مانگانە لەبەرامبەرىشدا مۆلىدەى تايبەت بەكارگەكان نرخی گاز زۆر گران بووھو بۆمان دەرتاھيئەت بەردەوام كارى پىكەينو حكومەت ھىچ جىگەىكى بۆ خاويى پزۆرەكان تەرخان نەكردوھ، بەشئىكى زۆريان لەكردن، بۆيە پىويستە شوين دىرتى بەو كارگە بەمەبەستى بەردەوام بوونيان ."

سەزۆكى ژورى بازگانى و پىشەسازى

كارگەكانى دروستكردنى پاككەرەوھ نىگەرەنن لەسەر لا بردنى گومرگ لەسەر بەرھەمى ھاوردە

پىويستە حكومەتى ھەرىم ياساى پاراستنى بەرھەمى ناوخرۆ جىبەچى بكات

دوو كارگەكانى دروستكردنى پاككەرەوھ نىگەرەنن لەسەر لا بردنى گومرگ لەسەر بەرھەمى ھاوردە

بۆ بەرھەم پىشئەنئان ."

وتيشى "پىويستە حكومەتى ھەرىمى كوردستان ياساى پاراستنى بەرھەمى ناوخرۆ جىبەچى بكات بۆ پىكخستنى گومرگى ئەو مادانەى ھاوردە دەكزىن بۆ كوردستان كە لەناوخرۆدا كارگەمان ھەيو دەتوانن خواستى بازارى دابىن بگەن، چونكە كارگەكان سامانى نىشتەمانىنو پىشئوانى لەبەرھەمى ناوخرۆى دەكەنو بەمۆيانەوھ بەھەزاران ھەلى كار دەرەخستىدريت بۆ ھاولاتيان ."

بازگانان لەشارى سلئمانىو ھەرىمى كوردستان گزىكى دەدەن بەدامەزراندنى كارگە بۆ بەرھەم ھيئەنى پىداويستەكانى رۆژانە، ئەمەش بەپىشئوانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان دەكزىت بەپاراستنى بەرھەمەكانيان ھاندانان بۆ بەردەوامى دامەزراندنى كارگە لەناوخرۆدا ."

بۆ بەرھەم پىشئەنئان ."

وتيشى "پىويستە حكومەتى ھەرىمى كوردستان ياساى پاراستنى بەرھەمە ناوخرۆبەكان جىبەچى بکړت كە دەستكەوتىكى گزىكى دەبىت بۆ زىاد بوونى كارگەو پىزۆھەى چوكو مامناوھندو گورە بەمەش دەرفەتى كاركردن زىاد دەبىت ."

سپروان محەمەد، سەزۆكى ژورى بازگانىو پىشەسازى سلئمانى لەئىدوانىكدا بۆ رۆژانەى "بازگانىو پىشەسازى" ونى "پىشئوانىكردن لەبەرھەمى ناوخرۆى ھاندانى بازگانسانو خواھنكاران بۆ زىادكردنو بەرزدكردنەوھى ئاستى بەرھەمى ناوخرۆى كارىگەرى زۆرى دەبىت لەسەر بازارى ھەلى كار، بەمەش دەتوانين بەرھەمىكى تەندروستو باش دابىن بگەين بۆ ھاولاتيانو ھەول دىرتى پىشئوانى تەواو ئەو كارگە بکړت سەزۆكى ژورى بازگانى و پىشەسازى

حكومەت تا ئىستا وەكو پىويست بەدەم داواكار بەكائەنەوھ نەچوھ

کيپرکيی دراوهکان: دۆلارو دینارو تمەنو لیرهو پاوهنو یۆرۆ

ئا: رۆژەن سەردار

پێدۆو پاوهن، دینارو تمەنو لیره
لەبەرامبەر دۆلاری ئەمەریکیدا، لەماوهی چەند رۆژی رابردودا دابەزینی بەرچاویان بەخۆپایانەوه بینی، شارەزایەکی ئابوری دەلالت "دابەزینی هەر پەك لەم دراوانە، مۆكاری تايبەت بەخۆیان هەبە .

پێدۆو پاوهنو رۆژ
سەبارەت بەدابەزینی زۆریەى دراوهكان لەبازارەكانى دراودا بەرامبەر بەدۆلار، جەبار گۆران، وتەبێژی بازاری دۆلارەكو شارەزای ئابوری هەروژانەى "بازرگانىو پێشەسازى" راگەیاندى دابەزینی بەهاى یۆرۆو پاوهن لەبەرامبەر دۆلاری ئەمرىكى پەيوەندى بەسیاسەتى بانكى فیدرالى ئەمريكاهە بوهوه، كە بەدراویى ۲۰ سالی رابردوو ئەوروپا هەلئاوسانى بەم شىۆهەى بەخۆیوه نەبینوه، لەبەرتانیا گەيشتۆتە لەسەدا ۱۶ لەئەوروپا هەلئاوسان لەسەدا نزىكەى ۹، ئەو وتى "هەندىك كالا سىى قات نرخەكەى بەرزبۆتەوه، ئەم گرانپە وای كردوه كارىگەرى لەسەر بەهاى دراوهكان دروست بكات، لىدوانەكانى جۆن پاوڵ، سەروۆكى بانكى فیدرالى ئەمريكا، مایەى دلخۆشى نەبوو كە وتى هەلئاوسان بەردەوامە، وای كرد بەهاى دۆلار زۆر بەرز بێتۆهوە بەرامبەر یۆرۆو پاوهن، دەنا زیاتریش بەرز دەبۆوه" .

وتیشى لەزانستى دارايدا شتىك هەبە، دەلالت باشتىرین سەرمايە رۆژه، دراوهكانى دىكە باشترو سەلامەتەرە، ئەو

لەبەرئەوهى لەجیهاندا كە كێشەو گرفتێكى ئابوری پووهدەداتو بازارەكانى بۆرسە دەهوسىتت دەولەمەندەكان زۆر دەكرن، بۆیە ئەو هەلئاوسانەى كى روبەرۆى بازارەكانى ئەمريكا و ئەورویا بۆیوه واىكرىد خواست لەسەر زۆر زیاتر بێتو بەهاكەى بەرزبێتەوه" .

هیشتا دینارى عێراقى بەراورد بەلیرەى توركىو سورى لوبنانىو تمەنى ئێرانى باشتەرە، لەبەر ئەوهى بانكى ناوهندى پالپشتى دینار دەكاتو رۆژانە دۆلار بە ۱۶۶ هەزار دینار دەفرۆشێت

وتى "لەبەرئەوهى ئیثمە لەكوردستان مامەلەكانمان زۆریەى بەه دۆلارە، دابەزاندنى بەهاى دینار بەرامبەر بەدۆلار پۆرسەپەك نەبوو بۆ سالىك یان دوو

سال كرابێت، بەراى من تاكو ۲۰۲۵ بەم شىۆهە دەبێت، لەبەرئەوهى دواى تۆژنەوهو لىكۆلینەوهى وردى كەسانى تۆژنەهەرو دەروەهه ئێران لەبەارهى دەستپێكردنەوهى دانوستانەكانى دۆسیەى ئەتۆمى لەقێنا، مۆكاریكى

نێوهولەتى، عێراقیان ناچار كرد دینار دابەزێنێت لەبەرئەوهى ئابوریەكەى لەقەیراندا بوو" .

لیرەى توركى
لەبەارهى دابەزینی بەهاى لیرهى تورکیەوه، جەبار گۆران ئاماژە بوه دەكات كە كۆرۆنا زینای زۆرى لەكەرتى گەشستیارى تورکیا داوهو رێژەى هەلئاوسان زۆر بەرزە، بەدهگى دراوى بیانى دۆلارو زۆیری تورکیا زۆر كەمى كرپوه، ئەو وتى "دوو مۆكاری سەرەكى دىكەش هەبە، یەكەم: كۆبوئەوهى ئەردوغانو رەئیسىو پۆتین لەتاران چاواپوان دەكرا گلۆبى سەوزى بۆ هەلیكەن بۆ لەشكركێشى بۆ سەر رۆژانای كوردستان كە گلۆبى سەوزى بۆ هەلئەكرا. دووهم، تۆپباران كەردنى ناوچەپەكسى گەشتیارى لەدهمۆك كە بووى هۆى داخستنى تۆفیسەكانى فیزاو باپكۆتسى كالاى توركى لەعێراق مۆكار بوون" .

وتیشى "ئەمە گرنگى خۆى هەبوو لەبەرئەوهى قەبشارە بازرگانى تورکیا لەگەل عێراق ۲۰ ملیار دۆلارە سالانە" .

تمەن

سەبارەت بەتمەن، جەبار گۆران وتى "ئەم رۆژانە تا رادەپەك نرخەكەى بەرزبۆتەوه بەهۆى لىدوانى وتەبێژى وهزارەتسى دەروەهه ئێران لەبەارهى دەستپێكردنەوهى دانوستانەكانى دۆسیەى ئەتۆمى لەقێنا، مۆكاریكى

(۱۷) چوار شەممە ۲۰۲۲/۸/۱۰

جیڤگري سەرۆكى ژوور سەردانى ژوورى بازرگانی سنه دەكات

ئا: رۆژەن سەردار

لەسەر بانگێشتى فەرمى ژوورى بازرگانی سنەر پەكێتى ئەندازيارانى شارى سنه، ياسين رحەيم، جیڤگري سەروۆكى ژوورى بازرگانیو پێشەسازى سلیمانىو سەروۆكى پەكێتى ئەندازيارانى كوردستانو ژمارەپەك بازرگانی سلیمانىو ئەندازيارانى هەریزمى كوردستان سەردانى كۆماری ئیسلامى ئێرانان كرد.

ياسين رحەيم لەبەارهى سەردانەكەوه بەروژنامەى "بازرگانىو پێشەسازى" راگەیاندى "شاندى بازرگانى هەریزمى كوردستان پێكەنانبوو لەژوورى بازرگانىو پێشەسازى سلیمانىو پەكێتى ئەندازيارانو پەكێتى هاووردو هەناردەكارانو پەكێتى ئەندازيارانى سلیمانىو هەولێرو كەركوك، بەشداریمان لەپێشانگانو كۆبوونوهكان لەگەل بەرپرسانى ئابورى كۆماری ئیسلامى ئێران كرد" .

پێشەنگاپەكى تەكنەلۆژيامان كرد، دواتر كۆبوونوهپەكسى فراوانمان كرد لەگەل رێكخەرانى پێشەنگاکە" .

ياسين رحەيم ئاماژە بەوه دەكات كە لەكۆبوونوهكاندا ژوورى بازرگانى سنه هيواخواز بوون ژوورى بازرگانىو پێشەسازى سلیمانى كارناسانى زیاتر

پێو بازرگانانى ئێران بكات، ئەو وتى "ئیمە پەپەوهندیپەكى مێژوویمان لەگەل مەزنى ناخەرمى، ئەمەش بەلگەى ئەوهی هەردوولا بۆیوسىتان بەپەكتەرە، لەووى مێژوویىو كۆمەلایەتیشوه بەپوئەندیپەكى پتەومان هەبە، هەموو ئەم مۆكارانە بونتە هۆى گرنگى پەپوهەندى بازرگانى دوولایەنە، ئیمە چەند پۆیوسىتمان بەئێرانپەكانە ئەواویش بۆیوسیمان بەئیمەهە، لەپەكەم رۆژدا كە گەيشتینە شارى سنه سەردانى خۆى بسەپێنیت، نرخ زۆر گرنگە بۆ

درەخت وهك دژە گەرما

شەقامەكاندا دەخەوێتەوه .

ئەمرىكا پەكێكە لو و لاتانەى بەدەست كەمبوونەوهى رۆژهى درەختەوه دەنالینى، بەپێنى سابىتى سىى ئین ئیئى ئەمرىكى سالانە تەنیا لو و لاتە ملیوتان درەخت كەم دەكەن، بەهۆى پووداوه سروشتىپەكانى وهك (ئاگەر، مێسرووهكان، نەخۆشىو گەردەلول)ەكانەوه . ئەمەش رۆژپەكى مەترسیداره . هەلبەت جگە لو مۆكارانەى پەپوهەندیپان بەمرۆژهوه هەبە، لەنمونهى دروستكردنى بالەخانەو شەقامو شوێنى نیشەتەجیبوون لەجیڤگەى پڕ لەدرەختو دارستانو نیچە دارستان .

بەپێنى تۆژینەوهپەكسى زانكۆى وىسكۆنسىن مادیسین، درەختەكان دەتوانن پەلى گەرمای زەوى لەوهزرى هاریندا بەتێكپاریسى ۱۰ پەلى فەهرهناپايت دابەزێنن .

ئێستاكۆمپانیاى گوگل خزمەتگوزاریپەكى نوێى بۆ و لاتە پێشكەوتووەكان هەبە بەناوى (Tree canopy Lab) كە نەخشەسازىی شارەكان بەكاردهەنیت، لەئاسمانەوه وێنەى گرێشووو بەراوردی پەلى گەرما، چرپى دانیشتوان، رۆژهى پووپۆشى درەختو سەوزایىو دابەشبوونى بەسەر گەرگەكاندا لىكەداتەوهو هاركارىی شارەوانىی شارەكان دەكات بۆ پاراستنى هاوسەنگى پەلى گەرمى .

بەپۆیەى ناوچە قەرەبالەكانو شارەكان پۆیوسىتى زیاتریان بەدرەختو سەوزایى

كۆبوونوهوى جیڤگري سەروۆكى ژوور لەشارى سنه

كوردستان بكن، پەكێك لەكێشەكان كە لەكۆبوونوهكەدا باسى لێوهكرا پابەند نەبوونى هەندىك لەخاوهن كارگەو بازرگانانى ئێران بوو بەگرێپەستەكانەوه، هەندىكجار بەگوێزەى گرێپەستەكان پۆیوسىتە كالا لەمـاوهى سىن مانگ بگاتە سلیمانى، بەلام بەشەش مانگیش ساكات، بەرپرسانى ئێران لەمبارەوه وێتان ئەم بابەتە نەبۆتە دیاره چەند بەنگەكانو كۆمپانیاكانى گەياندىو بازرگانانە دەگرێنەبەر كە پابەند نابن بەگرێپەستەكانەوه، پەكێك لەكێشەكانى بازرگانانى ئێران نەبوونى سىستەمى بانكى بوو لەهەریزمى كوردستان، ناچارن

لەرڤگەى نوسینگەى حەوالەوه ئالوگورى بازرگانى بكن ئەمەش هەندىك جار كێشە دروست دەكات" .

وتیشى "پەكێتى ئەندازيارانى سلیمانىو زانستیان لەگەل ئەندازيارانى ئێران بەئامادەبوونى شاندى ژوورى بازرگانىو هەندىكجار بەگوێزەى گرێپەستەكان پۆیوسىتە كالا لەمـاوهى سىن مانگ بگاتە سلیمانى، بەلام بەشەش مانگیش ساكات، بەرپرسانى ئێران لەمبارەوه وێتان ئەم بابەتە نەبۆتە دیاره چەند بەنگەكانو كۆمپانیاكانى گەياندىو بازرگانانە دەگرێنەبەر كە پابەند نابن بەگرێپەستەكانەوه، پەكێك لەكێشەكانى بازرگانانى ئێران نەبوونى سىستەمى بانكى بوو لەسەرچەم سىكئەرەكاندا" .

لەرڤگەى نوسینگەى حەوالەوه ئالوگورى بازرگانى بكن ئەمەش هەندىك جار كێشە دروست دەكات" .

وتیشى "پەكێتى ئەندازيارانى سلیمانىو زانستیان لەگەل ئەندازيارانى ئێران بەئامادەبوونى شاندى ژوورى بازرگانىو هەندىكجار بەگوێزەى گرێپەستەكان پۆیوسىتە كالا لەمـاوهى سىن مانگ بگاتە سلیمانى، بەلام بەشەش مانگیش ساكات، بەرپرسانى ئێران لەمبارەوه وێتان ئەم بابەتە نەبۆتە دیاره چەند بەنگەكانو كۆمپانیاكانى گەياندىو بازرگانانە دەگرێنەبەر كە پابەند نابن بەگرێپەستەكانەوه، پەكێك لەكێشەكانى بازرگانانى ئێران نەبوونى سىستەمى بانكى بوو لەسەرچەم سىكئەرەكاندا" .

هەر بۆیە مەترسیپەكانى زیانەندبوون بەپیسبوونى ژینگە لەسەر مڕۆڤەكان بەخۆسوونو لڤنایاپیوه دەلینن، مانى ئەوان لەرووى پەلى گەرمىو فێكێپیهوه زۆر جیاوازه لەمالئى ئەو دروستپانانەوه وهك پڕششكك كە لەهەمان كۆلاندانو هاوشۆپیهى ئەمان گرنگیان بەسەوزایى نامال ئەداوه .

مەترسیپەكانى سەر ژینگەو گۆرانكارىپە جیهان رۆژانە دوو هەزار هكتار زەوى كشتوكاالى لەدەست دەدات، ئەمەش بەهۆى خۆشكى خاكو گەرمـاو نەبوونى سیستەمىكى گۆنجاوى دابەشكارىی ئـاوهوه . لەهەمانكاتدا تـەواوى راپۆرتە جیهانىو ژینگەپەكان هێما بۆ زیادبوونى بەردەوامسى پەلى گەرمىو گەرمبوونى زیاترى زەوى دەدەن، واتە كەمبوونەوهى دارستانەكان بەهۆى ئاگرو كەمبوونەوهى زەوى كشتوكاالىو روپووشە سەوزەكان هاوتەرىب لەگەل پەكتر زیاد دەبوو پەپوهەندیپەكسى راستەهەنایان لەگەل پەكییدا هەبە .

بەهارو هاوینى ئەمسال، گەرما ئەوروپای بەگێر هیناوه، سەدان كەسى كوشوووهو هەزارانیشى پەوانەى نەخۆشخانە كرووهو، بەپێنى پششپىنى رێكخراوى تەندروستىی جیهانى، لەسەدا ۹ى دانیشتووانى زەوى لەژۆر مەترسىی توشوشووندان بەپیسبوونى هەوا، بو پێپەش پششپىنى بەگێرێتە لەسالى ۱۲۰۰۰ لەسەدا ۷۰ى كوردستان بگێرێتەوه .

كە خانووهكەیانان پڕ كەردبوو لەگەرو گۆلزارو درەختى جۆراڤجۆر، زۆر بەمخمانە بەخۆسوونو لڤنایاپیوه دەلینن، مانى ئەوان لەرووى پەلى گەرمىو فێكێپیهوه زۆر جیاوازه لەمالئى ئەو دروستپانانەوه وهك پڕششكك كە لەهەمان كۆلاندانو هاوشۆپیهى ئەمان گرنگیان بەسەوزایى نامال ئەداوه .

بەپێنى راپۆرتىكى نەتەوهپەكترتووهكان، جیهان رۆژانە دوو هەزار هكتار زەوى كشتوكاالى لەدەست دەدات، ئەمەش بەهۆى خۆشكى خاكو گەرمـاو نەبوونى سیستەمىكى گۆنجاوى دابەشكارىی ئـاوهوه . لەهەمانكاتدا تـەواوى راپۆرتە جیهانىو ژینگەپەكان هێما بۆ زیادبوونى بەردەوامسى پەلى گەرمىو گەرمبوونى زیاترى زەوى دەدەن، واتە كەمبوونەوهى دارستانەكان بەهۆى ئاگرو كەمبوونەوهى زەوى كشتوكاالىو روپووشە سەوزەكان هاوتەرىب لەگەل پەكتر زیاد دەبوو پەپوهەندیپەكسى راستەهەنایان لەگەل پەكییدا هەبە .

بەهارو هاوینى ئەمسال، گەرما ئەوروپای بەگێر هیناوه، سەدان كەسى كوشوووهو هەزارانیشى پەوانەى نەخۆشخانە كرووهو، بەپێنى پششپىنى رێكخراوى تەندروستىی جیهانى، لەسەدا ۹ى دانیشتووانى زەوى لەژۆر مەترسىی توشوشووندان بەپیسبوونى هەوا، بو پێپەش پششپىنى بەگێرێتە لەسالى ۱۲۰۰۰ لەسەدا ۷۰ى كوردستان بگێرێتەوه .

رهنگاله

خواهني ئيمتياز
ژووري بازرگاني و
پيشه سازي سلیماني

سهرنوسهر
ئاراس عهبدولكهريم مهعروف

چيگري سهرنوسهر
دلارهه عهلي سوڤي

به پيوه بهري نووسين
ياسين رهحيم فهههه

سه رهپه رشتياري روژنامه واني
سه ردار محهمهه

ديزاین
عادل عومهه

كارمهنده دلسوزهكاني ژوور

ريكلام

سلیماني داها تووي ژينگهي عيراقه

پروژه نيشته جيپووني گراند بوليفارد، له جوانترين و پاكترين شاري عيراقديه، پروژه يه كه له دلي سلیمانيديه. گراند بوليفارد به باشترين شوڤن، زوړترين سهوزايي، بهرترين كواليتي سه رده ميانه به ناويانگ دهيت، فرسه تيك په كچار رووده دات، له گراند بوليفارد نزيكتري له هممو شوڤنيك.

السلیمانيه، مستقبل البيئه العراق

يقع مشروع گراند بوليفارد في اجمل و اناظف مدينه في العراق، و يكون في قلب السلیمانيه. سنشهر گراند بوليفارد بافضل موقع، اكثر المساحات الخضراء، اعلي مستويات الجوده في التفاصيل، فرسه العمر و لمره واحده. گراند بوليفارد انت اقرب من اي مكان اخر.

+964 770 727 7070

www.grandbld.org
@GrandbldNergs

ناونيشان
چوار ريان سه رچار
ته نيشت دادگاي سلیماني

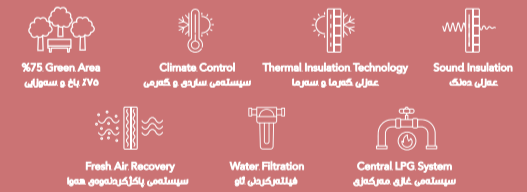

Sens Du Luxe
le Grand Boulevard

گراند بوليفارد پاركي نيرگز

پهله بکه و جوانترين به ده ست بيئه

به قیستی 5 سال

ريكلام

ده تویت له باشترين و خوشترين شاري نيشته جيپوون ژيان بکھيت ؟ به رزاييه کاني سلیماني، شايسته ي توويه .

له به رزاييه کاني سلیماني ده توانيت بيت به خواهوني شوڤه، خانوو، فیلډ به خواهوني خوډ روويهه جيار بکھيت قیلو خانوو شوڤه کان، به بهرترين كواليتي و به باشترين و مؤديرتريز كهره سته ي بيناساري سه رده ميانه دروست ده گرتن به رزاييه کاني سلیماني شاري ته او جياوازه و سه رجه مخرمه تگوراييه کاني زيانيكي كواليتي به رزي تيدا فهراهه مگراوه وهك دايه ننگه و باخچه ي مندالن، قوتابخانه، خوډنگه ي نيو دهوله تي، زانگوي فهريوالي نيو دهوله تي، به مانه، كافچ و رنستوران، مارکيت، نانه واخانه، مرگهوت، جيم و مهله وانگه، نايگه ر ناون، نافوراو ناوچه ي فراواني سهوزايي، ده رپاچه ي ده سترگه، ناوچه ي سهيرانگه رن، ترافيك سگول، سه نته ري مخرمه تگوراري نو تو مييل و به رزاييه .

له به رزاييه کاني سلیماني چيژي راسته قينه ي ژيان بينه

به رزاييه کاني سلیماني... هيماي شارستاني و ژيان

ناونيشان / سلیماني، ده ياشان

به نشي فروشن 07707243333